

Nr 217.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av kronohäktet i Svanesund; given Stockholms slott den 24 mars 1916.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att kronohäktesbyggnaden i Svanesund med tillhörande jordområde må försäljas till Maria Hedström mot en köpeskillning av femtusentthundrafemtio kronor samt de villkor i övrigt, som finnas upptagna uti det i protokollet omförmälda köpekontrakt eller eljest av fångvårdsstyrelsen föreslagits,

dels ock att köpeskillningen må tilläggas förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Berndt Hasselrot.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 24 mars 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Hasselrot anmälde ärende angående indragning av kronohäktet i Svanesund och försäljning av häktesbyggnaden därstädes med tomt.

Härvid anförde föredraganden:

»Sedan Orusts och Tjörns häradsbor genom beslut den 7 juni 1858 erbjudit sig att lämna visst bidrag för en gång till uppförande av ett cellfångelse i Uddevalla samt årlig avgift till fängelsets underhåll mot villkor att då och framdeles varda befriade från all skyldighet att inom häradena bygga något särskilt häkte, antog Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 10 juli 1861, i sammanhang med beslut om uppförande av kronohäktet i Uddevalla, berörda anbud. Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att kronohäktet i Uddevalla skulle begagnas såsom kronohäkte för norra delen av Göteborgs och Bohus län samt såsom rannsaktionshäkte med tingsstad i brottmål för bland annat Orusts och Tjörns härad samt Inlands nordre härad.

Vid besök år 1867 å Orusts och Tjörns härads tingsställe i Svanesund fann riksdagens dåvarande justitieombudsman häradshäktet därstädes icke motsvara sitt ändamål. I betraktande därav att Svanesunds tingsställe vore beläget på en ö i havet, flera mil från något häkte, och utgjorde medelpunkten för en icke obetydlig rörelse, vilken titt och ofta föranledde samlingar av folk, ansåg emellertid justitieombudsmannen behovet av ett häkte därstädes vara påtagligt, varför han hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län förordade, att åtgärder för häktets iståndsättande skulle vidtagas. Häradsborna, vilkas yttrande Kungl. Maj:ts befallningshavande inhämtade, förklarade, att de ej ville underkasta sig någon utgift för berörda ändamål, då de på grund av nådiga brevet den 10 juli 1861 erhållit befrielse från underhållet av häktet i Svanesund. Däremot utfäste sig häradsborna vid sammanträde den 19 maj 1869 inför Orusts och Tjörns häradsrätt icke allenast att avstå gamla häktesbyggnaden till kronan utan även att vidkännas kostnaden för anskaffande av tomtplats till det nya häktet.

Uti underdånig skrivelse den 2 maj 1870 hemställde fångvårdsstyrelsen att, då de tingshusbyggnadsskyldiga icke torde kunna åläggas vidare utgifter för byggande eller underhållande av häradshäkte i Svanesund, men ett häkte därstädes av skäl, som justitieombudsmannen anfört, syntes vara oundgängligt, Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att å byggnadstomt, som av häradsborna anskaffades, låta av statsmedel, efter avdrag av vad som kunde erhållas för det gamla häktet, uppföra en fängelsebyggnad till en beräknad kostnad av 5,800 riksdaler.

Fångvårdsstyrelsens skrivelse den 2/5 1870.

Jämlikt nådigt beslut den 27 juli 1870 biföll Kungl. Maj:t denna fångvårdsstyrelsens hemställan.

Kungl. brev den 27/7 1870.

På fångvårdsstyrelsens förslag förordnade Kungl. Maj:t tillika sistnämnda dag, att kronohäktet i Svanesund skulle tills vidare begagnas dels för verkställande av fängelse vid vatten och bröd samt enkelt fängelse, vartill böter blivit förvandlade, dels till förvarande av för brott häktade personer från Orusts och Tjörns härad samt av dylika personer mellan rannsakingarna från Inlands nordre härad, vars tingshusbyggnadsskyldiga invånare lika med Orusts och Tjörns betingat sig befrielse från häradshäktes underhållande, dock med iakttagande att i de fall, där Kungl. Maj:ts befallningshavande eller vederbörande domhavande skulle anse rannsakingfänge icke böra uti häktet vid Svanesund förvaras, Kungl. Maj:ts befallningshavande och domhavanden ägde att förordna om sådan fånges insändande antingen till länsfängelset eller till

kronohäktet i Uddevalla. I följd härav skulle, efter det häktet i Svanesund blivit till begagnande upplåtet, den i nådiga brevet den 10 juli 1861 meddelade föreskriften, att kronohäktet i Uddevalla skulle begagnas såsom rannsakningshäkte med tingstad för rannsakingar angående häktade personer inom Orusts och Tjörns samt Inlands nordre härad, till vidare verkan förfalla.

*Nuvarande
häktesbygg-
naden i
Svanesund.*

Sedan Kungl. Maj:t, enär vid hållen entreprenadauktion lägsta anbudet å byggnadsarbetets verkställande visat sig överskrida ovanberörda beräkning, medgivit, att för ändamålet finge av fångvårdens förslagsanslag utgå ytterligare 850 riksdaler eller tillsammans 6,650 riksdaler, uppfördes den nuvarande häktesbyggnaden å en från $\frac{1}{8}$ mantal kronoskatte Gömme i Långelanda socken avsondrad lägenhet om 1 kvadratrev 6 kvadratstänger eller 933 kvadratmeter. Kronan erhöll laga fasta å lägenheten den 30 december 1875.

Kronohäktet, som är uppfört av timmer under tak av tegel, innehåller i bottenvåningen ett större och ett mindre rum samt ett mindre kök ävensom 6 celler samt i övre våningen ett vindsrum och 2 celler. Rummen äro låga, ungefär 2.20 meter till taket, och byggnaden är endast nödtorftigt underhållen. Byggnaden omgives på tre sidor av ett 14 fot högt plank.

*Kungl. brev
den 23/12 1875
och den 27/10
1876.*

Kungl. Maj:t förordnade vidare dels den 22 december 1875, att Inlands nordre häradsrätt skulle ånyo hava sin tingstad i brottmål å kronohäktet i Uddevalla, och dels den 27 oktober 1876, att Orusts och Tjörns härad därefter skulle, då Kungl. Maj:ts befallningshavande eller domhavanden funne omständigheterna sådant påkalla, å kronohäktet i Uddevalla hava tingstad i dylika mål.

*Väckta förslag
om krono-
häktets i
Svanesund
nedläggande.*

I sin berättelse för år 1902 hemställde riksdagens revisorer, huruvida icke till fångvårdskostnadernas nedbringande kronohäktet i Svanesund m. fl. mindre fängelser borde indragas, synnerligast som de alltjämt utvidgade kommunikationerna numera i väsentlig grad underlättade fångarnas försändande till länsfängelserna.

Löneregleringskommittén uttalade i sitt den 23 mars 1909 avgivna betänkande rörande fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten, att bland andra häkten kronohäktet i Svanesund syntes ur kronans synpunkt kunna helt undvaras. För nedläggande av häktet ansåg dock kommittén liksom ock Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län hinder möta i avtal om dess upprätthållande. Kungl. Maj:ts befallnings-

havande anförde därjämte såsom skäl för häktets bibehållande svårigheten vid vissa tillfällen att uppehålla förbindelsen mellan de öar, av vilka Orusts och Tjörns härad består, och fastlandet.

Med anledning av statsrevisorernas hemställan gick fängvårdsstyrelsen i författning om vederbörandes hörande angående villkoren för kronohäktets i Svanesund övertagande av häradena. De inledda underhandlingarna kunde dock ej slutföras, innan väckt fråga om flyttande av Orusts och Tjörns härads tingsställe från Svanesund till annan ort blivit slutligen avgjord. Genom utslag den 25 oktober 1905 förordnade emellertid Kungl. Maj:ts befallningshavande på anförda skäl, att Orusts och Tjörns härads tingsstad skulle förläggas från Svanesund till lämplig plats å hemmanet Varekil i närheten av där belägna gästgivargård, och ålade häradenas tingshusbyggnadsskyldiga invånare att därstädes uppföra tingshus med lokal för häradsrättens arkiv och häradshäkte av laga beskaffenhet, häktet dock icke såvida sådant genom statens försorg ställdes till häradbornas förfogande. Sedan Långelanda m. fl. kommuner anfört besvär hos kammarkollegiet, fann kammarkollegiet genom utslag den 21 oktober 1907 ej skäl göra ändring i Kungl. Maj:ts befallningshavandes utslag, varefter Kungl. Maj:t, dit besvären fullföljdes, genom utslag den 12 april 1910 ej fann skäl göra ändring i kammarkollegiets utslag. Den nya tingshusbyggnaden har därefter fullbordats samt tagits i bruk; och inrymmas i byggnaden 2 celler för tillfälligt förvar av rannsakningsfångar.

*Förberedande
åtgärder för
häktets in-
dragande.*

Frågan om indragning av kronohäktet i Svanesund upptogs därefter på nytt av fängvårdsstyrelsen, i det att styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län den 15 september 1913 anhöll, att befallningshavanden måtte efter verkställd utredning samt vederbörandes hörande till styrelsen inkomma med yttrande i frågan.

Kungl. Maj:ts befallningshavande lät då höra Orusts och Tjörns häradbor samt vederbörande kronofogde och länsmän.

Vid det sammanträde, som med anledning härav hölls den 11 november 1913 med socknevis utsedda ombud för häradborna, hemställde ombuden, med undantag av ett, att, då ett kronohäkte vore till stor fördel för Orusts och Tjörns härad, häktet i Svanesund måtte få bibehållas. Emellertid uttalade ombuden samtidigt önskvärdheten däraf att, som ortens tingsställe Varekil vore lämpligaste platsen för ett kronohäkte för häradena,

*Häradborna
vid samman-
träde den
11/11 1913.*

kronohäktet förflyttades till sistnämnda plats. Därest häktet emot ombudens bestridande komme att indragas, yrkade ombuden, att häradena fortfarande måtte vara befriade från skyldighet att bygga och underhålla häradshäkte inom häradena.

Ett ombud ansåg, att kronohäktet i Svanesund borde indragas och ett nytt uppföras i Varekil på statens bekostnad.

Kronofogden. Kronofogden i Orusts och Tjörns fögderi, vilken tillika är tillsyningsman för häktet, ansåg, att kronohäktet vore till stor nytta för häradena, då vederbörande åklagare kunde när som helst på dygnet få en för brott häktad person dit införpassad. Å andra sidan måste enligt kronofogdens mening medgivas, att kronohäktet ställde sig dyrt i förhållande till det antal fångar, som för närvarande där förvarades. Dock kunde ju jämväl fångar, som av Orusts och Tjörns häradsrätt dömts till fängelse eller straffarbete intill tre månader, få där avtjäna sitt straff. Kronofogden hemställde, att, då fördelen av häktets befintlighet i Svanesund mer än uppvägde kostnaderna för detsamma, kronohäktet måtte bibehållas.

Länsmännen. Vederbörande länsmän förklarade sig icke hava något att invända mot indragningen av kronohäktet, då det med hänsyn till kommunikationerna icke vore förenat med större besvär att forsla fångarna till Uddevalla.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län. I den skrivelse, varmed Kungl. Maj:ts befallningshavande till fångvårdsstyrelsen överlämnade de sålunda avgivna yttrandena, uttalade befallningshavanden som sin åsikt, att, ehuru skäl nog kunde anföras för bibehållande av kronohäktet i Svanesund, den verkställda utredningen dock gäve vid handen, att, sedan numera tingsstaden för Orusts och Tjörns härad förflyttats från Svanesund till Varekil, något verkligt behov av kronohäktets bibehållande icke förefunnes, varför Kungl. Maj:ts befallningshavande icke hade något att erinra mot detsammans indragning. Dock torde, enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes förmenande, efter kronohäktets indragning, häradsborna allt fortfarande vara befriade från skyldighet att bygga särskilt häradshäkte samt vara berättigade att såsom häradsfängelse få använda kronohäktet i Uddevalla.

Infördrade köpeanbud å häktet. Fångvårdsstyrelsen anmodade härefter Kungl. Maj:ts befallningshavande att infordra köpeanbud å häktet och byggnader i Svanesund. Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande med anledning härav utfärdat kungörelse om infordrande av köpeanbud, avgåvos inom den i kungörelsen föreskrivna tiden tvenne anbud, det ena å 4,600 kronor och

det andra å 4,800 kronor samt efter kungörelsetidens utgång ett å 5,000 kronor. Då emellertid Kungl. Maj:ts befallningshavande i likhet med kronofogden fann anbuden med hänsyn till fastighetens taxeringsvärde, 6,000 kronor, för låga, hemställde befallningshavanden om styrelsens bemyndigande att lämna anbudsgivarna tillfälle att höja sina anbud, varefter med styrelsens begivande nya anbud infordrades. Vid den senare anbudstidens utgång avgavs högsta anbudet å 5,150 kronor av Maria Hedström i Varekil. I till styrelsen avgivet yttrande anförde befallningshavanden, att taxeringsvärdet väl ej uppnåtts, men att det dock vore försiktigast att antaga Maria Hedströms anbud, enär, om fastigheten försåldes å auktion, näppeligen gäves utsikter, att flere spekulanter infunne sig eller att högre bud skulle avgivas, men den möjligheten funnes, att köpeskillingen bleve lägre.

Med hänsyn till vad befallningshavanden sålunda anført fann fängvårdsstyrelsen Maria Hedströms anbud böra antagas samt anmodade befallningshavanden att i enlighet därmed och under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande uppgöra förslagskontrakt.

*Kontrakt
den 26/7 1915.*

I det kontrakt, som i anledning därav upprättades och som är dagtecknat den 26 juli 1915, har Maria Hedström förbundet sig att för häktes-
tomten jämte därå uppförda byggnader i befintligt skick betala en köpesumma av 5,150 kronor samt vidbliva denna förbindelse, till dess Kungl. Maj:ts beslut i ärendet meddelats.

Uti underdånig skrivelse den 23 oktober 1915 har nu fängvårdsstyrelsen anført:

*Fängvårds-
styrelsens
skrivelse den
23/10 1915.*

Efter tingsstadens förflyttning från Svanesund hade, såsom ovan nämnts, den vilande frågan om kronohäktets indragning ansetts böra ånyo upptagas. Anledning härtill föreläge jämväl därutinnan, att numera förbindelsen mellan Orust och Tjörn samt Uddevalla genom järnvägs framdragande över Stenungsund och Ljungskile så förbättrats, att i häktet förvarade bötes- och rannsakningsfångar skulle i stället kunna utan större olägenhet eller tidsutdräkt sändas till kronohäktet i Uddevalla. För häktade personers införpassning från Orust ledde vägen å färja, trafikabel med häst och åkdon, från Svanesund till Kålhättan på fastlandet samt vidare med skjuts omkring 6 kilometer till Ödsmåls hållplats å statens genom Bohuslän framgående järnvägslinje och därifrån med bantåg omkring 35 kilometer till Uddevalla. Från Tjörn kunde vägen tagas båtledes över Höviksnäs direkt till Stenungsunds järnvägsstation samt vidare 41 kilometer med samma banlinje. Härav framginge, att fängforslingen från Tjörn, som nu vanligen skedde med överfart till Skåpesund å Orust och därifrån över Varekil omkring 13 1/2 kilometer landväg till Svanesund, skulle med häktets förläggning till Uddevalla kunna verkställas över Stenungsund hela vägen med bantåg. Från Orust skulle erfordras en landsvägsresa om 6 kilometer, innan järnvägen kunde

anlitas. För rannsakningsfångars transport mellan Uddevalla och tingsstaden i Varekil komme att begagnas vägen över Svanesund, så att forslingen med skjuts skulle förlängas från 9 kilometer Varekil—Svanesund till 15 kilometer Varekil—Svanesund—Ödsmål, där järnvägen nåddes.

Under femårsperioden 1910—14 hade å kronohäktet i Svanesund varit intagna

	1910	1911	1912	1913	1914	Summa
rannsakningsfångar	3	3	1	5	4	16
bötesfångar	21	22	11	18	14	86
Summa	24	25	12	23	18	102.

Antalet utspisade dagportioner under samma femårsperiod hade uppgått till

1910	211	portioner
1911	167	»
1912	78	»
1913	204	»
1914	172	»

Med avseende å de korta tider, fångarna sålunda förvarats i häktet, hade deras medeltal för dag under femårsperioden understigit 1.

Det vore tydligt, att med detta ringa fångantal den beräknade ökningen i väglängd mellan häradena och vederbörande häkte, om detta förlades till Uddevalla, icke finge tillerkännas någon avgörande vikt, när det gällde att på ett för staten mer ekonomiskt sätt ordna häradenas fångförvar. Då häradenas befrielse från skyldigheten att bygga och underhålla särskilt häkte icke förutsatte något åtagande från kronans sida att inom häradena hålla sådant häkte utan sammanhänge med Uddevalla kronohäktes upplåtande jämväl såsom häradsfängelse, torde ej heller annat från tingshusbyggnadsskyldigas sida kunna ifrågasättas än att vid Svanesundshäktets nedläggande Uddevallahäktet trädde i dess ställe och sålunda återginge till sin ursprungliga bestämmelse såsom krono- och rannsakningsfängelse jämväl för Orusts och Tjörns härad.

Befattnings-
havarne vid
häktet.

Beträffande vid kronohäktet anställda befattningshavare, en tillsyningsman och en föreståndare, med arvoden å fångvårdens förslagsanslag, har fångvårdsstyrelsen i sin nu ifrågavarande underdåniga skrivelse meddelat, att dessa när som helst kunde entledigas från sina befattningar. Det förordnande, som av Kungl. Maj:t meddelats kronofogden i fogderiet att tills vidare vara tillsyningsman vid häktet, upphörde vid indragningen. Föreståndaren, vilken innehade konstitutorial såsom vaktkonstapel vid centralfängelset å Härlanda, kunde återgå till sin ordinarie tjänst eller beredas annan tjänstgöring.

Fångvårds-
styrelsens
hemställan.

Under åberopande av vad fångvårdsstyrelsen sålunda anfört har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville *dels* förordna, att kronohäktet

i Svanesund skulle från dag, som Kungl. Maj:t täcktes bestämma, indragas, att från tiden för indragningen kronohäktet i Uddevalla skulle utgöra krono- och rannsakningsfångelse för Orusts och Tjörns härad samt att samma härads tingshusbyggnadsskyldiga därmed allt fortfarande skulle vara befriade från skyldigheten att bygga och underhålla särskilt häkte, *dels* efter inhämtande av riksdagens samtycke, med godkännande av ovannämnda förslagskontrakt, bemyndiga styrelsen att i enlighet därmed till Maria Hedström försälja häktestomten i Svanesund med därå uppförda byggnader mot en köpeskilling av 5,150 kronor att erläggas senast två månader efter det om köpet upprättat kontrakt blivit henne tillställt, med rätt för henne att tillträda det försälda, så snart köpeskillingen blivit till fullo gulden, dock ej innan dagen för häktets indragning, *dels ock* föreskriva, att köpeskillingen skulle tillgodoföras förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.

Överintendentsämbetet, vars utlåtande inhämtats, har förklarat sig anse, att tomten nu torde hava ett värde av 106 kronor. Skulle nytt häkte nu uppföras, torde kostnaderna härför komma att belöpa sig till minst 10,000 kronor. Vare sig man lade den verkliga kostnaden till grund och därifrån avräknade en lämplig slitningsprocent för de förflutna 45 åren — efter allenast 0.5 procent för år skulle denna uppgå till 1,496 kronor 25 öre — eller värderade byggnaden efter nuvarande byggnadskostnader med avdrag av de reparations- och ändringskostnader, som måste nedläggas på densamma, innan den bleve användbar för annat ändamål — vilka kostnader icke torde böra beräknas lägre än till 5,000 kronor utan snarare torde komma att överstiga denna summa — ansåge ämbetet det avgivna anbudet å 5,150 kronor motsvara byggnadens och tomtens verkliga saluvärde och förty böra anses vara för kronan fullt antagbart. Att den sålunda erbjudna köpeskillingen med 850 kronor understeg det i detta fall tämligen godtyckliga taxeringsvärdet vore enligt ämbetet, på ovan angivna skäl, icke av någon betydelse, alldenstund taxeringen i förevarande fall icke vore baserad på avkastning av något slag utan förmodligen på de ursprungliga byggnadskostnaderna.

Överintendentsämbetet.

Domhavandena i Orusts och Tjörns härads domsaga samt Inlands domsaga ävensom Göta hovrätt hava förklarat sig icke hava något att erinra mot indragning av kronohäktet i Svanesund.

Domhavandena samt Göta hovrätt.

Statskontoret har i infortrat yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot fångvårdsstyrelsens förslag.

Statskontoret.

Departements-
chefen.

Av den utredning, som sålunda blivit förebragt, framgår, att kronohäktet i Svanesund för närvarande tjänar tvenne ändamål. Det användes för verkställande av fängelsestraff, vartill böter blivit förvandlade, samt utgör dessutom förvaringsfängelse för häktade personer från Orusts och Tjörns härad. Själva rannsakingarna med nämnda personer äga däremot, efter det ifrågavarande domsagas tingsställe blivit flyttat från Svanesund, ej längre rum därstädes, utan i regel vid det nya tingsstället vid Varekil, varest, på sätt förut nämnts, för tillfällig förvaring av rannsakingfångar tvenne celler finnas inredda i det nya tingshuset. Enligt ovan omförmälda av Kungl. Maj:t den 27 oktober 1876 meddelade beslut kunna dock brottmål rörande häktade från nämnda härad handläggas jämväl å kronohäktet i Uddevalla, för så vitt Kungl. Maj:ts befallningshavande eller domhavanden finner omständigheterna sådant påkalla.

De skäl, som på sin tid motiverade uppförandet av det nuvarande kronohäktet i Svanesund, förefinnas icke länge. Det då till Svanesund förlagda tingsstället för Orusts och Tjörns härads domsaga har numera, som nämnts, flyttats till annan ort inom domsagan, nämligen Varekil. På sätt fängvårdsstyrelsen framhållit, kunna vidare till följd av den väsentliga förbättring i kommunikationerna, som under senare åren inträtt, de bötes- och rannsakingfångar, för vilka kronohäktet i Svanesund är avsett, utan större olägenhet och tidsutdräkt sändas till kronohäktet i Uddevalla. De av fängvårdsstyrelsen anförda statistiska uppgifterna, enligt vilka fångarnas medeltal per dag under femårsperioden 1910—1914 understigit 1, torde till fullo ådagalägga, att kronohäktet numera nästan helt och hållet förlorat sin betydelse och att dess bibehållande skulle förorsaka en allt för hög kostnad i förhållande till fångvårdens gagn därav.

Från det allmännas synpunkt torde alltså den föreslagna indragningen av kronohäktet i Svanesund vara väl motiverad. Ej heller torde något hinder härför möta i det åtagande gentemot de tingshusbyggnadsskyldiga i Orusts och Tjörns härad, som måste anses ligga i den befrielse från all skyldighet att inom häradena bygga något särskilt häkte, som Kungl. Maj:t genom förutnämnda nådiga brev den 10 juli 1861 meddelat Orusts och Tjörns häradsbor i sammanhang därmed, att dessa förbundo sig att lämna visst bidrag för en gång till uppförande av ett cellfängelse i Uddevalla samt årlig avgift till fängelsets underhåll. Genom meddelandet av denna befrielse har nämligen kronan, på sätt fängvårdsstyrelsen framhållit, ingalunda förbundet sig att hålla häradshäkte inom häradena. Detta framgår därav, att åtagandet just sammanhängde

med upplåtandet av Uddevalla dåvarande cellfängelse jämväl såsom häradsfängelse för Orusts och Tjörns härad. En indragning av kronohäktet i Svanesund skulle innebära endast ett återgående till förhållandena, sådana de voro närmast efter det cellfängelset i Uddevalla blivit uppfört och intill dess nuvarande kronohäktet i Svanesund togs i bruk, d. v. s. kronohäktet i Uddevalla skulle ensamt bliva rannsakningsfängelse för häktade personer från Orusts och Tjörns härad.

Jämväl enligt min mening bör alltså kronohäktet i Svanesund indragas samt i sammanhang därmed bestämmelse meddelas därom, att från tiden för denna indragning kronohäktet i Uddevalla skall utgöra krono- och rannsakningsfängelse för Orusts och Tjörns härad.

Då efter indragningen kronan ej lärer lämpligen kunna själv tillgodogöra sig kronohäktesbyggnaden med tomt, torde denna böra försäljas. Någon utsikt att därvid kunna uppnå för kronan förmånligare försäljningsvillkor, än de, som inrymmas i ovan omförmälda med Maria Hedström uppgjorda förslagskontrakt, torde, enligt vad utredningen giver vid handen, icke förefinnas, varför detta kontrakt torde böra godkännas. Innan någon vidare åtgärd i ärendet vidtages, torde emellertid, såsom fångvårdsstyrelsen anmärkt, riksdagens samtycke till försäljningen böra inhämtas; och hemställer jag förty, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå riksdagen medgiva,

dels att kronohäktesbyggnaden i Svanesund med tillhörande jordområde må försäljas till Maria Hedström mot en köpeskilling av 5,150 kronor samt de villkor i övrigt, som finnas upptagna i ovan omförmälda köpekontrakt eller eljest av fångvårdsstyrelsen föreslagits,

dels ock att köpeskillingen må tilläggas förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.»

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas nådig proposition i ämnet, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Beite.